

Edyta Małecka-Ziemińska*

Znaczenie fiskalne i efektywność egzekucji Służby Celnej w Polsce

Wstęp

Polska, wstępując do UE, miała obowiązek przejścia w całości regulacji z obszaru unii celnej. Wiąże się to z koniecznością odprowadzania do budżetu wspólnotowego 75% pobranego cła. Obowiązek ten nakłada na polską administrację celną szczególną odpowiedzialność w zakresie prawidłowego wymiaru i skutecznego poboru należności budżetowych Polski i UE [Mikołajczyk, 2009, s. 23].

Struktura administracji celnej leży w gestii poszczególnych państw członkowskich UE. Musi ona jednak umożliwiać stosowanie prawa wspólnotowego oraz współpracę z administracjami celnymi pozostałych państw członkowskich. Przekształcenia w zakresie organizacji administracji celnej przeprowadzone z dniem 30 kwietnia oraz 1 maja 2002 roku miały na celu nie tylko przygotowanie polskich służb celnych do wymagań wspólnotowego systemu celnego, lecz także podniesienie efektywności jej działania, a tym samym zwiększenie wpływów do budżetu państwa, a w perspektywie także do budżetu unijnego [Naruszewicz, Laszuk, 2005, s. 68]. W wyniku wprowadzonych wówczas zmian powstała nowa, trójszczeblowa struktura administracji celnej, w której pierwszy szczebel, podstawowy, tworzą urzędy celne wraz z naczelnikami jako organami, drugi szczebel tworzą izby celne z dyrektorami na czele, trzeci szczebel – najwyższy, funkcjonuje na poziomie Ministerstwa Finansów.

Istotne zmiany w zakresie zadań administracji celnej wprowadzono z dniem 1 września 2003 roku. Urzędy celne przejęły wówczas dotychczasowe zadania urzędów i izb skarbowych oraz urzędów kontroli skarbowej w zakresie podatku akcyzowego od wyrobów krajowych [Ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r.]. Organy celne objęły także obowiązki z zakresu szczególnego nadzoru podatkowego – specyficznej formy kontroli skarbowej powołanej do ochrony interesów i praw majątkowych Skarbu Państwa oraz zapewnienia skuteczności wykonywania zobowiązań podatkowych i innych należności stanowiących dochód budżetu państwa¹. Realizacja

---

* Dr hab., Katedra Finansów Publicznych, Wydział Ekonomii, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, al. Niepodległości 10, 61-875 Poznań, e.malecka@ue.poznan.pl.

nowych zadań z zakresu podatku akcyzowego i szczególnego nadzoru podatkowego wymagała utworzenia w urzędach celnych trzech nowych komórek organizacyjnych, a mianowicie podatku akcyzowego, kontroli podatku akcyzowego i szczególnego nadzoru podatkowego.

Nadanie od 1 września 2003 roku naczelnikom urzędów celnych oraz dyrektorom izb celnych statusu organów podatkowych miało na celu przyspieszenie przepływu środków pieniężnych z tytułu podatków związanych z importem towarów, a także uporządkowanie poboru należności pieniężnych z tytułu obrotu towarowego z zagranicą. Z kolei przyznanie uprawnień organu egzekucyjnego dyrektorowi izby celnej miało na celu skrócenie windykacji należności z tytułu danin pobieranych przez organy celne [Drwiłło, 2006, s. 189 i 190]. Do zadań Służby Celnej należy m.in. wymiar i pobór: należności celnych i innych opłat związanych z przywozem i wywozem towarów, podatku od towarów i usług z tytułu importu towarów, podatku akcyzowego, podatku od gier oraz dopłat, o których mowa w ustawie z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych (Dz. U. Nr 201, poz. 1540 z późn. zm.), opłaty paliwowej oraz podatku od wydobycia niektórych kopalin [Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r., art. 2 ust. 1 pkt 2].

Wobec wielości tytułów danin publicznych pobieranych przez Służbę Celną istotna jest wiedza o sprawności pełnienia przez nią funkcji fiskalnej. Celem opracowania jest zbadanie znaczenia fiskalnego i efektywność egzekucji tej służby w Polsce. W przypadku znaczenia fiskalnego badaniem objęto okres od 2004 roku, a więc od 1 maja, kiedy Polska przystąpiła do UE, a w odniesieniu do efektywności egzekucji – od 2003 roku, a więc od 1 września, kiedy Służba Celną przejęła zadania w zakresie podatku akcyzowego od wyrobów krajowych. Jako kryterium oceny tej efektywności przyjęto efektywność egzekucji zaległości w tym właśnie podatku.

1. Znaczenie fiskalne Służby Celnej

Dochody z ceł i podatków pobrane przez administrację celną w 2011 roku wyniosły blisko 91 mld zł (zobacz tablica 1). W latach 2004–2011 ich udział w dochodach budżetu państwa ogółem stanowił 1/3, przy czym w 2004 roku osiągnął aż 45,5%. W dochodach tych największe znaczenie ma podatek akcyzowy, stanowiący niemalże 2/3 ich wartości, oraz podatek od towarów i usług od importu towarów z udziałem wynoszącym

¹ Istota tej kontroli polega na urzędowym nadzorowaniu istotnych operacji gospodarczych w zakresie wytwarzania i obrotu wysokoakumulatywnych produktów, w których cenach udział podatku akcyzowego i podatku od towarów i usług jest znaczny – przekraczający nawet połowę wartości sprzedaży. Do takich produktów zaliczono: spirytus i wyroby spirytusowe, wyroby winiarskie, piwo, inne napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe oraz oleje opałowe i napędowe [Komorowski, 2003, s. 3].

Tablica 1. Dochody z ceł i podatków pobrane przez administrację celną w latach 2004-2011

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Cła (mln zł)	2282,4	1270,6	1385,9	1747,6	1728,7	1627,5	1663,8	1924,0
Podatek od towarów i usług od importu (mln zł)	30 852,7	16 873,7	20 616,5	23 798,3	23 798,3	20 324,9	23 026,6	29 074,0
Podatek akcyzowy (mln zł)	37 970,1	39 471,9	42 078,0	49 025,5	50 490,1	53 926,9	55 684,5	57 964,0
Podatek od gier, opłaty za wstęp do ośrodka gier i za zezwolenia (mln zł)	–	–	–	–	–	262,3	1678,0	1500,0
Pozostałe tytuły* (mln zł)	17,1	8,8	45,1	95,3	82,3	129,3	150,4	164,0
Łączne dochody z ceł i podatków pobrane przez administrację celną (mln zł)	71 122,2	57 625,0	64 125,5	74 666,6	76 099,4	76 270,9	82 203,2	90 626,0
Udział dochodów z ceł i podatków pobranych przez administrację celną w dochodach budżetu państwa (%)	45,5	32,0	32,4	31,6	30,0	27,8	32,8	32,7
Łączne dochody z ceł i podatków pobrane przez administrację celną = 100%								
Cła	3,2	2,2	2,2	2,3	2,3	2,1	2,0	2,1
Podatek od towarów i usług od importu	43,4	29,3	32,2	31,9	31,3	26,6	28,0	32,1
Podatek akcyzowy	53,4	68,5	65,6	65,7	66,3	70,7	67,7	64,0
Podatek od gier, opłaty za wstęp do ośrodka gier i za zezwolenia	–	–	–	–	–	0,3	2,0	1,7
Pozostałe tytuły*	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2

* Pozostałe tytuły obejmują m.in. prowizje od pobranej opłaty drogowej, podatek od okazjonalnych przewozów autokarowych (VAT-BUS), grzywny, mandaty i opłaty za wydanie banderol.

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Kompendium..., 2008, s. 6; Kompendium..., 2009, s. 6; Kompendium..., 2010, s. 6; „Biuletyn Statystyczny Służby Celnej”, 2012, s. 4; Sprawozdanie..., 2012, s. 25].

prawie 1/3. Zatem o istotnym znaczeniu fiskalnym Służby Celnej nie przesądzą tradycyjnie kojarzone z nią cła, lecz pobierane podatki.

Z racji wielkości udziału dochodów pobranych przez Służbę Celną w dochodach budżetu państwa sprawność jej działania w znacznym stopniu determinuje podstawy finansowe działalności państwa. Niezmiernie ważna jest zatem właściwa organizacja tej służby, zapewnienie jej możliwości korzystania z usprawnień technicznych, w tym jej informatyzacja, oraz prawidłowy nadzór i kontrola jej działalności.

2. Efektywność egzekucji Służby Celnej

Powszechnie przyjmowanym wskaźnikiem efektywności egzekucji zaległości (wskaźnikiem ściągalności zaległości) jest proporcja kwoty wyegzekwowanych zaległości w okresie sprawozdawczym do zaległości objętych tytułami egzekucyjnymi do realizacji. W tablicy 2 przedstawiono tak rozumiane wskaźniki efektywności egzekucji jedynie w stosunku do zaległości ogółem oraz w podatku akcyzowym.

Tablica 2. Efektywność egzekucji zaległości podatkowych ogółem oraz w podatku akcyzowym w latach 2003–2011 (w %)

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Zaległości wyegzekwowane / Zaległości objęte tytułami wykonawczymi do realizacji									
Podatek akcyzowy	17,8	3,2	2,7**	1,0	2,6	0,9	1,1	1,5	2,2
Ogółem*	29,3	25,9	23,3	23,5	24,9	23,8	24,6	24,2	25,1

* Efektywność egzekucji łącznie w urzędach skarbowych oraz izbach celnych.

** Efektywność egzekucji zaległości w podatku akcyzowym w 2005 r. w izbach celnych wyniosła 2,5%, a w urzędach skarbowych – 4,1%.

Źródło: Dane uzyskane z MF oraz [Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2004 roku, 2005, s. 81; w 2006 roku, 2007, s. 50; w 2007 roku, 2008, s. 54; w 2008 roku, 2009, s. 53; w 2009 roku, 2010, s. 57; w 2010 roku, 2011, s. 59; w 2011 roku, 2012, s. 61 i 72].

W latach 2003–2011 nastąpił spadek efektywności egzekucji zarówno zaległości w podatku akcyzowym, jak i zaległości ogółem. Wprawdzie w ostatnim uwzględnionym roku nastąpiła nieznaczna poprawa efektywności egzekucji zaległości podatkowych w stosunku do roku poprzedniego, jednak utrzymały się znaczne różnice w efektywności pracy działów egzekucyjnych urzędów skarbowych i izb celnych. Efektywność egzekucji prowadzonej przez urzędy skarbowe wyniosła wówczas 28,1%, a przez izby celne – 3,1% [Analiza..., 2012, s. 72]. Dyrektor izby celnej jest organem egzekucyjnym uprawnionym do stosowania wszystkich środków

egzekucyjnych, z wyjątkiem egzekucji z nieruchomości, w egzekucji administracyjnej należności pieniężnych, do których poboru zobowiązane są organy celne, a więc m.in. w odniesieniu do cła, podatku od towarów i usług należnego z tytułu importu towarów oraz podatku akcyzowego wraz z odsetkami [Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r., art. 19 § 5].

Zważywszy na dominujący udział podatku akcyzowego w dochodach pobranych przez administrację celną, niepokojącym zjawiskiem jest utrzymująca się niska efektywność egzekucji zaległości z jego tytułu. W przypadku tego podatku efektywność egzekucji zaległości mierzona relacją kwoty wyegzekwowanych zaległości do zaległości objętych tytułami wykonawczymi do realizacji zmalała z 17,8% w 2003 roku do zaledwie 2,2% w 2011 roku (zobacz tablica 2).

Zmiany organizacyjne związane z przeniesieniem od 1 września 2003 roku z urzędów skarbowych do izb celnych poboru podatku akcyzowego oraz egzekucji zaległości w tym podatku powstałych po 1 września 2003 roku, a zwłaszcza trwający od 3 września do końca 2003 roku proces przekazywania kart kontowych podatników, nie sprzyjały sprawnemu egzekwowaniu zaległości z jego tytułu [Analiza..., 2004, s. 67, 68; Analiza..., 2005, s. 81]. Główną przyczyną powstania nieprawidłowości w izbach celnych było niewystarczające przygotowanie Służby Celnej do wykonywania nowych zadań. Nawarstwienie niezakończonych spraw, a następnie opóźnienia w prowadzeniu czynności egzekucyjnych były następstwem braku doświadczonej kadry w komórkach egzekucyjnych oraz niewystarczającej liczby pracowników.

Bezskuteczność egzekucji organów celnych w części tłumaczy charakter przypisywanych kwot. Większość zaległości egzekwowanych przez izby celne jest bowiem rezultatem ujawnienia istotnych nieprawidłowości, w tym oszustw podatkowych. Na zaległości w podatku akcyzowym składają się głównie kwoty naliczone w związku z nielegalną produkcją i dystrybucją paliw płynnych oraz wyrobów alkoholowych. W okresie objętym badaniem zaległości te były niemożliwe od wyegzekwowania, gdyż zobowiązania były niejednokrotnie wymierzone podmiotom fikcyjnie uczestniczącym w obrocie gospodarczym, które już w momencie rejestracji nie miały majątku i były nastawione na działalność przestępczą [Wystąpienie pokontrolne, 2012, s. 4].

Niemożność egzekucji najczęściej wynika z braku majątku lub braku źródeł dochodu zobowiązanego, a także braku zabezpieczenia przyszłych zobowiązań podatkowych w trakcie prowadzonej kontroli. W stosunku do znacznej części zaległości nie było możliwe egzekwowanie zaległych kwot lub dochodzenie zaległości było ograniczone z racji objęcia zobowią-

zań postępowaniem upadłościowym, ugodowym bądź układowym [Wystąpienie pokontrolne, 2012, s. 4]. Kontrole NIK ujawniły przypadki opieszałego prowadzenia windykacji i egzekucji zaległości [Analiza..., 2010, s. 51 i 52].

Ponadto do przyczyn niskiej efektywności egzekwowania zaległości celnych i podatkowych w pierwszych latach uwzględnionego okresu należy zaliczyć: wykonywanie przez komórki egzekucyjne w izbach celnych czynności zarówno wierzyciela, jak i organu egzekucyjnego, zbyt późne podejmowanie postępowań podatkowych i egzekucyjnych, niewykorzystywanie w możliwym zakresie takich instrumentów prawnych, jak zabezpieczanie wykonania zobowiązań celnych i podatkowych czy też odpowiedzialność osób trzecich, a także brak motywacyjnego systemu wynagradzania pracowników komórek egzekucyjnych w izbach celnych (poborców, jak i pracowników referatów komórek egzekucyjnych) oraz ich niskie zarobki. Istotny wpływ na sprawność egzekwowania należności celnych i podatkowych miał także niedostateczny nadzór Ministra Finansów. Ministerstwo Finansów nie przeprowadziło kompleksowej oceny egzekwowania zaległości celnych i podatkowych przez izby celne, pomimo że dysponowało danymi wskazującymi na systematyczne pogarszanie się jej skuteczności. Nie podjęto też żadnych działań organizacyjnych i prawnych w celu usprawnienia pracy służb celnych.

Do poprawy egzekucji w komórkach egzekucyjnych izb celnych nie przyczynił się także wprowadzony w 2005 roku do systemu ZEFIR (zintegrowany informatyczny system obsługi administracji celnej) moduł „Egzekucja”. Powodem było niewprowadzenie do systemu znacznej części tytułów wykonawczych i niekompletność danych o podejmowanych czynnościach egzekucyjnych. Ponadto moduł ten nie miał funkcji tworzenia standardowych raportów niezbędnych do opracowania sprawozdań i informacji z zakresu egzekucji administracyjnej. W tej sytuacji konieczne było odrębne zbieranie i przetwarzanie danych w izbach celnych [Analiza..., 2007, s. 44; Analiza..., 2009, s. 48].

W okresie objętym badaniem barierą w uzyskaniu większej efektywności egzekucji był także brak dostępu do informacji o założonych i zlikwidowanych rachunkach bankowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej² oraz długotrwałość pozyskiwania danych o majątku podatników od wielu organów i instytucji. Wprawdzie w maju 2012 roku została uruchomiona wersja testowa systemu CERBER (rejestr rachunków bankowych, który ma funkcjonować w Systemie Rejestracji Centralnej – SeRce), jednak izby celne nie miały do niego dostępu, gdyż – ze względu

² Do przekazywania takiej informacji Ministrowi Finansów zobowiązane są banki i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe [Ustawa 1997, art. 82 § 2].

na brak informacji o jego stanie – Służba Celna nie wniosowała o taką dostępność. W przyszłości planowane jest jednak korzystanie z tego systemu także przez Służbę Celną [Wystąpienie pokontrolne, 2012, s. 6].

Efektywność egzekucji zaległości celnych i podatkowych można również rozpatrywać przez pryzmat kwot wydatkowanych na wynagrodzenia pracowników zajmujących się egzekucją w relacji do wyegzekwowanych zaległości. W tym przypadku nie jest możliwa analiza według tytułów podatków, lecz jedynie według organów egzekucyjnych. Przykładowo w 2009 roku średnie miesięczne wynagrodzenie brutto pracownika zajmującego się egzekucją w urzędzie skarbowym wyniosło 5774 zł (w 2008 r. – 5767 zł), a w izbach celnych zaledwie – 4351 zł (w 2008 r. – 4002 zł). W urzędzie skarbowym wynagrodzenie prowizyjne w 2009 roku średnio wyniosło 39,5% (2281 zł), a w 2008 roku 38,5% (2223 zł)³. Wydatkowanie w 2009 roku jednego złotego na wynagrodzenia pracowników ogółem zatrudnionych w działach egzekucyjnych przyniosło 7,11 zł wyegzekwowanych zaległości podatkowych (w 2008 r. – 6,42 zł), z tego w urzędach skarbowych 7,32 zł oraz jedynie 1,94 zł w izbach celnych [Analiza..., 2010, s. 51].

W celu poprawy efektywności egzekucji organów celnych od 1 lipca 2009 roku wprowadzono zmiany zasad wynagradzania funkcjonariuszy Służby Celnej zatrudnionych w komórkach egzekucyjnych, polegające na wprowadzeniu dodatków w wysokości do 50% uposażenia zasadniczego. Warunkiem otrzymywania dodatku jest osobiste wykonywanie czynności w zakresie egzekucji administracyjnej należności pieniężnych u zobowiązanego, z uwzględnieniem terminowości i efektywności podjętych działań oraz rodzaju prowadzonych spraw. Weryfikacja zasadności otrzymywania dodatku oraz jego wysokości jest dokonywana co 3 miesiące [Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 września 2009 r.], [Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 8 kwietnia 2011 r.]. W urzędach skarbowych – odmiennie niż w izbach celnych – motywacyjny system wynagrodzeń prowizyjnych obejmuje również pracowników wykonujących obowiązki w siedzibie organu egzekucyjnego. Mimo tej różnicy oraz malejących wprawdzie, lecz utrzymujących się rozpiętości w wysokości wynagrodzeń osób zatrudnionych w komórkach egzekucyjnych, w 2011 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie takich osób w urzędach skarbowych wyniosło 6229,4 zł, a w izbach celnych – 5638,9 zł, wprowadzenie dodatków odniosło jednak skutek motywacyjny i wpłynęło na wzrost

³ Wysokość i uprawnienia do wypłacania wynagrodzeń prowizyjnych członkom korpusu służby cywilnej, w tym zatrudnionym w komórce egzekucyjnej urzędu skarbowego, określa rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2007 r.

efektywności egzekucji prowadzonej w izbach celnych [Wystąpienie pokontrolne, 2012, s. 7].

Zakończenie

Od dnia akcesji Służba Celna RP odpowiada za interesy finansowe nie tylko kraju, lecz także UE. Nakłada to na nią szczególną odpowiedzialność w zakresie sprawnego wymiaru i skutecznego poboru należności celnych i podatkowych. Przedstawione dane potwierdziły istotne znaczenie fiskalne Służby Celnej w Polsce, lecz jednocześnie ujawniły słabości jej działania, wyrażające się niską efektywnością egzekucji zaległości podatkowych.

W kolejnych latach podejmowano inicjatywy organizacyjne i nadzorcze mające na celu usprawnienie działania izb celnych. Przykładowo w latach 2010–2012 Ministerstwo Finansów zorganizowało 309 szkoleń z zakresu egzekucji administracyjnej, w których uczestniczyło 2374 funkcjonariuszy Służby Celnej [Wystąpienie pokontrolne, 2012, s. 9]. W efekcie w ostatnich latach objętych badaniem nastąpiła niewielka poprawa efektywności egzekwowania zaległości celnych i podatkowych przez izby celne. W szczególności bezzwłocznie były podejmowane czynności windykacyjne i egzekucyjne wobec zaległości bieżących [Analiza wykonania w 2011 roku budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej, 2012, s. 72]. Konieczne są jednak dalsze działania usprawniające egzekucję prowadzoną przez dyrektorów izb celnych oraz służące poprawie ściągalności należności pobieranych przez Służbę Celną.

Literatura

1. Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2003 roku (2004), NIK, Warszawa.
2. Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2004 roku (2005), NIK, Warszawa.
3. Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2006 roku (2007), NIK, Warszawa.
4. Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2007 roku (2008), NIK, Warszawa.
5. Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2008 roku (2009), NIK, Warszawa.
6. Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2009 roku (2010), NIK, Warszawa.
7. Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2010 roku (2011), NIK, Warszawa.

8. Analiza wykonania w 2011 roku budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej (2012), NIK, Warszawa.
9. „Biuletyn Statystyczny Służby Celnej” (2012), nr 4.
10. Drwiłło A. (2006), *Administracja celna i dewizowa*, [w:] *Finanse publiczne i prawo finansowe*, Kosikowski C., Ruśkowski E. (red.), wyd. 2., Dom Wydawniczy ABC, Warszawa.
11. Komorowski C. (2003), *Nowe zadania administracji celnej*, „Wiadomości Celne” nr 9.
12. Kompendium Statystyczne Służby Celnej 2004–2008 (2008), Ministerstwo Finansów, Warszawa.
13. Kompendium Statystyczne Służby Celnej 2005–2009 (2009), Ministerstwo Finansów, Warszawa.
14. Kompendium Statystyczne Służby Celnej 2006–2010 (2010), Ministerstwo Finansów, Warszawa.
15. Mikołajczyk J. (2009), *5 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej – czas przemian w Służbie Celnej*, „Wiadomości Celne” nr 5–6.
16. Naruszewicz S., Laszuk M. (2005), *Wspólnotowe prawo celne*, wyd. 2., Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa.
17. Rozporządzenie Ministra Finansów z 10 września 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie stawek uposażenia zasadniczego w Służbie Celnej, wysokości oraz szczegółowych zasad przyznawania i wypłacania dodatków do uposażenia zasadniczego, Dz. U. Nr 153, poz. 1224.
18. Rozporządzenie Ministra Finansów z 8 kwietnia 2011 r. w sprawie warunków otrzymywania dodatków do uposażenia zasadniczego funkcjonariuszy celnych oraz wysokości tych dodatków, Dz. U. Nr 81, poz. 442.
19. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2007 r. w sprawie uprawnień szczególnych przysługujących niektórym kategoriom członków korpusu służby cywilnej, Dz. U. Nr 76, poz. 506 z późn. zm.
20. Sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r. Omówienie (2012), Rada Ministrów, Warszawa.
21. Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, Dz. U. z 2012 r., poz. 1015 z późn. zm.
22. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, Dz. U. z 2012 r., poz. 749 z późn. zm.
23. Ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o utworzeniu Wojewódzkich Kolegiów Skarbowych oraz o zmianie niektórych ustaw regulujących zadania i kompetencje organów oraz organizację jednostek organiza-

- cyjnych podległych ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych, Dz. U. Nr 137, poz. 1302 z późn. zm.
24. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej, Dz. U. Nr 168, poz. 1323 z późn. zm.
  25. Wystąpienie pokontrolne, numer i tytuł kontroli: P/12/037 – Egzekwowanie należności podatkowych i celnych przez izby celne (2012), KBF-4101-03-01/2012, NIK, Warszawa.

Streszczenie

Wobec wielości tytułów danin publicznych pobieranych przez Służbę Celną istotna jest wiedza o sprawności pełnienia przez nią funkcji fiskalnej. Celem opracowania było zbadanie znaczenia fiskalnego i efektywności egzekucji tej Służby w Polsce. Badaniem objęto okres od 2003 do 2004 roku, a więc od kiedy Służba Celna przejęła zadania w zakresie podatku akcyzowego od wyrobów krajowych, a Polska przystąpiła do UE. Jako kryterium oceny efektywności egzekucji prowadzonej przez dyrektorów izb celnych przyjęto efektywność egzekucji zaległości w podatku akcyzowym. W łącznych dochodach z ceł i podatków pobranych przez Służbę Celną podatek ten stanowi niemalże 2/3.

Słowa kluczowe

administracja celna, egzekucja zaległości, cło i podatki graniczne

Fiscal meaning and execution efficiency of Customs Service in Poland (Summary)

Knowledge about fiscal efficiency of Customs Service is very important in a view of significant scale of public levies collected by this institution. Such knowledge can be particularly useful for service efficiency improvement. This paper describes results from research on the fiscal meaning and duties collection efficiency of Customs Service in Poland. The period studied here includes years since 2003–2004 when Customs Service took over collection of excise duty from country produced goods and Poland has joined to European Union. Measurement of the execution performance required assumption about the evaluation criterion. In a case of this research the used measure relies on effectiveness of excise execution for remaining unpaid duties. Such measure reflects the performance well because excise duty constitutes almost 2/3 of all levies collected by Customs Service in Poland.

Keywords

customs administration, duties collection efficiency, customs and border taxes